

Kirichenko S.

senior professor FMM NTUU «KPI»

Svystun I.

student FMM NTUU «KPI»

COLLECTOR ACTIVITY IN THE COUNTRY

The paper conducted analyzing collector activity in Ukraine, bringing the arguments «for» and «cons» of this type of financial activity, the advantages and disadvantages for today. Analyzed the level of progress for collector agencies in Ukraine, Europe and the USA. Investigated the market of collector services, defined demand and supply of this type of service. The analyze is the consideration of the problematic aspects of collector, banking and legal activities. Research shows that the collector business development in Ukraine is important and promising. Therefore, for the further successful development and formation to create a proper legal framework that would properly regulate the activities of collector services, a program of training for work in this area; borrow European experience of arrears and, as a consequence - Collector ethics; establish the relationship between creditors and collectors and so on. Further study needs antycolector business and its interaction with collector services.

Keywords: collector activities , collectors, lenders, borrowers, antycollectors, the current legislation.

Ліснічук Ю.С.

студентка НТУУ «КПІ»

Войтко С.В.

к. е. н, доцент НТУУ «КПІ»

ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ МЕТОДИКИ ГАЛУЗЕВОГО ІНДИКАТОРА ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ МОЖЛИВОСТІ НАСТАННЯ КРИЗОВОГО СТАНУ В ЕКОНОМІЦІ

Проаналізовано показники хімічної промисловість України, яка, згідно нашої гіпотези, може слугувати індикатором змін в економіці України в цілому. Зазначено необхідність аналізу галузі на основі динаміки обсягів експорту та імпорту продукції. Запропоновано використовувати статистичні дані обраної промисловості України як набір даних для обрахунку індикатора можливості настання економічної кризи. Розрахунки наведені на основі показників Державного комітету статистики України за 2005-2009 роки.

Ключові слова: експорт, імпорт, хімічна промисловість, економічна криза, індикатор.

Вступ. Науковою проблемою є визначення ступеню реакції промисловості України на кризовий стан економіки та визначення галузі, результати діяльності якої могли б виступати одним з індикаторів можливості загального спаду економіки країни. *Основні завдання:* провести збір необхідних статистичних даних, розрахувати середню величину обсягів експорту та імпорту по 12 місяцям, провести порівняльний аналіз середнього значення з обсягами експорту та імпорту, здійснити нормалізацію та проаналізувати отримані результати компаративного аналізу динаміки обсягів експорту та імпорту продукції хімічної промисловості за останні п'ять років з середнім значенням по кожному з дванадцяти місяців, запропонувати індикатор визначення економічної кризи.

Проблематикою кризових явищ займалися наступні науковці: І.В. Дорошенко, А.М. Сундук, Рендал Коллінз. Основу їх досліджень становила оцінка впливу негативних явищ на динаміку низки показників, запропонування шляхів подолання наслідків кризи, виявлення змін в економіці, які були спричиненні кризою.

Узагальнюючи напрями їх наукових пошуків та результати досліджень зазначимо наступне, що не повною мірою ними врахована необхідність упередженого визначення та врахування чинників настання кризового явища з метою зменшення впливу негативних факторів як на економіку країни, так і на діяльність окремих підприємств.

Авторами поставлено завдання на основі вже відомих наукових напрацювань здійснити спробу визначення впливу глобальної економічної кризи на промисловість України, надання суб'єктам підприємницької діяльності інструментарію, який дозволив би визначити основні шляхи виходу з кризового стану та ідентифікувати перші ознаки кризи у майбутньому.

Для реалізації зазначеного пропонується взяти за основу динаміку економічних показників окремої галузі та на базі цього розробити і апробувати методику. Результатом може бути певний алгоритм визначення того чи іншого індикатора, який, можливо, буде тим необхідним інструментарієм, що надасть змогу помічати і упереджено реагувати на майбутні економічні кризи дещо раніше переважної більшості підприємств. Таким чином наше дослідження є актуальним.

Постановка задачі. Цілями дослідження є виявлення ступеня впливу кризового стану економіки на такі визначні для діяльності хімічної промисловості України показники, як обсяги експорту та імпорту продукції обраної промисловості, проведення компаративного аналізу динаміки показників з середнім значенням та аналіз отриманих результатів.

Теоретичну основу дослідження складає системний підхід до аналізу динаміки обсягів експорту та імпорту продукції на рівні хімічної промисловості України. Методологічну основу дослідження становлять методи диференціального та компаративного аналізів.

Для проведення дослідження взято динаміку обсягів експорту та імпорту продукції хімічної промисловості у період з 2005 по 2009 роки. Зазначимо, що 2008 рік є кризовим. Дослідження складалося з таких етапів:

1. Проведено збір даних стосовно обсягів експорту та імпорту продукції хімічної промисловості України за останні 5 років.

2. З існуючих методів розрахунку середнього значення (середня арифметична, середня геометрична, середня гармонічна, середня квадратична) було обрано середню арифметичну для розрахунку середньої величини експорту та імпорту по 12 місяцям. В обчисленнях використано наведену нище формулу:

$$\sum_{avr} = \frac{\sum_{i=1}^{n=5} E_i}{5}$$

3. Використовуючи отриманні дані, знайдемо відхилення від середнього по кожному місяцю з 2005 по 2009 роки, застосувавши формулу:

$$\Delta = E - E_{avr}$$

4. Нормалізуємо отриманні дані. Для цього поділимо кожне значення на модуль мінімального.

5. Результати занесемо у табл. 1. Для візуалізації від'ємні значення в таблиці виділено курсивом.

Результати дослідження. З табл. 1 чітко видно, що в 2005-2006 роках обсяги експорту та імпорту були вище середнього, що свідчило про позитивну динаміку розвитку галузі в цілому. Це пояснюється загальним зростанням економіки країни. Виключення становлять лише серпень та грудень 2006 року (-0,043). Таке відхилення від загальної тенденції можливо пов'язане з загостренням політичної ситуації в Україні.

Таблиця 1

Порівняння обсягів імпорту та експорту хімічної продукції з середнім значенням

	2005		2006		2007		2008		2009	
	експорт	імпорт	експорт	імпорт	експорт	імпорт	експорт	імпорт	експорт	імпорт
січень	0,079	0,272	0,138	0,101	<i>-0,171</i>	<i>-0,141</i>	<i>-0,311</i>	<i>-0,300</i>	0,264	0,068
лютий	0,131	0,420	0,011	0,244	<i>-0,121</i>	<i>-0,103</i>	<i>-0,361</i>	<i>-0,617</i>	0,340	0,056
березень	0,137	0,459	0,101	0,259	<i>-0,149</i>	0,001	<i>-0,416</i>	<i>-0,727</i>	0,328	0,008
квітень	0,218	0,470	0,080	0,436	<i>-0,181</i>	0,038	<i>-0,349</i>	<i>-0,716</i>	0,232	<i>-0,229</i>
травень	0,191	0,416	0,017	0,211	<i>-0,013</i>	<i>-0,099</i>	<i>-0,577</i>	<i>-0,596</i>	0,381	0,068
червень	0,196	0,392	0,044	0,254	<i>-0,073</i>	0,027	<i>-0,559</i>	<i>-0,552</i>	0,391	<i>-0,122</i>
липень	0,187	0,618	0,033	0,445	<i>0,034</i>	0,025	<i>-0,568</i>	<i>-1,000</i>	0,314	<i>-0,088</i>
серпень	0,185	0,517	<i>-0,043</i>	0,234	<i>-0,044</i>	<i>-0,104</i>	<i>-0,523</i>	<i>-0,633</i>	0,425	<i>-0,014</i>
вересень	0,313	0,549	0,135	0,415	<i>-0,003</i>	<i>-0,002</i>	<i>-0,749</i>	<i>-0,750</i>	0,304	<i>-0,211</i>
жовтень	0,089	0,530	0,121	0,282	<i>-0,093</i>	<i>-0,250</i>	<i>-0,240</i>	<i>-0,433</i>	0,123	<i>-0,128</i>
листопад	0,063	0,466	0,060	0,177	<i>-0,274</i>	<i>-0,248</i>	0,041	<i>-0,013</i>	0,109	<i>-0,382</i>
грудень	0,100	0,515	<i>-0,043</i>	0,118	<i>-0,338</i>	<i>-0,382</i>	0,142	0,021	0,139	<i>-0,273</i>

Необхідно зазначити, що розвиток галузі визначається як обсягами імпорту, який спрямований на імпорт техніки, комплектуючих, сировини, так і обсягами експорту, зростання значень останнього, зокрема, свідчить про розвиток виробництва та конкурентоспроможність галузі на світовому ринку хімічної продукції.

Тенденція розвитку галузі змінилась з початком 2007 року, охарактеризувавшись різкою зміною динаміки обсягів експорту та імпорту. Результати обчислень за запропонованою методикою надають змогу констатувати, що саме від'ємне значення цього індикатора демонструє можливість початку економічної кризи як для хімічної промисловості, так і інших галузей національної економіки.

Негативна тенденція розвитку зберігалась протягом 2007-2008 років, вказуючи на зниження обсягів виробництва та споживання, як в галузі так і в економіці в цілому, що було пов'язано з впливом кризового стану економіки України. Зазначене підтверджується оцінкою макроекономічних показників. Також слід додати, що з грудня 2008 року спостерігається відновлення позитивної динаміки обсягів експорту та імпорту продукції галузі. Це ж відображають інші макроекономічні показники національної економіки. Так, характерним є те, що обсяги експорту швидше повернулись на докризовий рівень, що можна пояснити експортоорієнтованістю галузі.

Таким чином нами визначено один із можливих індикаторів настання економічної кризи для економіки країни на основі статистичних даних однієї з галузей, а саме, для нашого випадку, хімічної промисловості України.

Висновки. Використовуючи методи компаративного та диференціального аналізів і системний підхід до оцінки статистичних показників проведено дослідження динаміки обсягів експорту та імпорту продукції хімічної промисловості України та нормалізацію отриманих значень. У процесі аналізу запропоновано використовувати індикатор визначення настання кризового стану економіки.

При цьому, як видно з табл. 1, спостерігається загальна негативна динаміка показників протягом 2007-2008 років (відповідні значення виділено курсивом). Це пояснюється реакцією на спад темпів економічного зростання у світі, початком світової фінансової кризи. Важливим є те, що вже з 2009 року показники експорту та імпорту показують позитивну динаміку.

Отже, індикатор, який у нашому розрахунку характеризував виробничо-комерційну діяльність хімічної промисловості, змінив свій напрям динаміки з позитивних значень на негативне, відреагувавши на економічну кризу фактично на рік раніше економіки України в цілому. За умови використання наведеного вище алгоритму в майбутньому, можна запобігти негативному впливу кризового стану економіки, шляхом прийняття вчасних управлінських рішень, що базуються на аналізі значень індикатора.

Наукова новизна полягає подальшому розвитку методичних підходів у економічно-математичному моделюванні, які надають змогу визначити з певною вірогідністю настання економічної кризи, використовуючи

інструментарій, що полягає у порівнянні ряду значень відносно середнього та їх нормалізацію, який, на відміну від існуючих, надає змогу прогнозувати на цих рядах даних, пов'язаних з певною сферою господарської діяльності.

Подальших досліджень потребує адаптація запропонованої методики розрахунку індикатора для інших галузей, підтвердження запропонованої методики, визначення критичного рівня цього індикатора як для окремо взятої галузі, так і для економіки країни, у тому числі на базі макроекономічних показників з лагом часу один місяць.

Перелік посилань

1. Статистична інформація [Electronic Resource]: Державний комітет статистики – Режим доступу - <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Статистична інформація [Electronic Resource]: Національний банк України – Режим доступу - <http://www.bank.gov.ua/Statist/macro.htm>
3. Randall Collins. The Sociology of Philosophies: A Global Theory of Intellectual Change [Text]/ Belknap Press of Harvard University Press, 1998. – 1098 p.
4. Randall Collins. Macro-History: Essays in Sociology of the Long Run. [Text]/ Stanford: Stanford University Press, 1999. – 328 p.
5. Сундук А. М. Вплив світової фінансово-економічної кризи на розвиток продуктивних сил України: регіональний аспект. [Текст]/ «Стратегічні пріоритети»-2009. – листопад – С. 205-210.

Лисничук Ю.С., Войтко С. В.

ПОДХОД К ФОРМИРОВАНИЮ МЕТОДИКИ ОТРАСЛЕВОГО ИНДИКАТОРА ДЛЯ ОПРЕДЕЛЕНИЯ ВОЗМОЖНОСТИ НАСТУПЛЕНИЯ КРИЗИСНОГО СОСТОЯНИЯ ЭКОНОМИКИ

Проанализированы показатели химической промышленности Украины, которая, согласно нашей гипотезе, может служить индикатором изменений в экономике Украины в целом. Отмечено необходимость анализа отрасли на основе динамики объемов экспорта и импорта продукции. Предложено использовать статистические данные выбранной отрасли как набор данных для расчета индикатора возможности наступления экономического кризиса. Расчеты наведены на основе показателей Госкомстата Украины за 2005-2009 годы.

Ключевые слова: экспорт, импорт, химическая промышленность, экономический кризис, индикатор.

Lisnichuk Y., Voitko S.V.

THE APPROACH TO THE FORMATION OF SECTORAL INDICATOR METHOD FOR DETERMINING THE POSSIBLE ONSET OF CRISIS IN THE ECONOMY

Analyzed indexes of the chemical industry of Ukraine, which can be an indicator of changes in Ukraine's economy as a whole. The necessity of analysis based on the dynamics of exports and imports is mentioned. It is proposed to use

the chemical industry of Ukraine as one indicator of occurrence of financial crises. Calculations based on the figures of State Statistics Committee of Ukraine for 2005-2009 years.

Keywords: export, import, chemical industry, the economic crisis, the indicator.

Макалюк І.В.
аспірант ФММ НТУУ «КПІ»

ТРАНСАКЦІЇ ЯК КЛЮЧОВИЙ ЕЛЕМЕНТ АНАЛІЗУ В ТЕОРІЇ ТРАНСАКЦІЙНИХ ВИТРАТ

У статті обґрунтовано економічну сутність та зміст категорії «трансакцій», її характеристики та особливості. Досліджено еволюцію поглядів щодо розуміння поняття «трансакція», структуру трансакцій, її види. Досліджено сутність понять близьких до поняття «трансакція», а саме контрактація, договір, контракт. Встановлено актуальність дослідження трансакцій як операцій внаслідок здійснення яких виникають трансакційні витрати підприємства, що зумовлюють вплив на його конкурентоспроможність і ефективність діяльності загалом. Досліджено сутність трансакцій угоди, трансакцій раціонування та трансакцій управління. Визначені чотири групи параметрів, які включає в себе трансакція.

Ключові слова: трансакція, трансакційні витрати, інституціоналізм, контракт, угода, контрактація, договір, трансакція угоди, трансакція управління, трансакція позиціонування.

Вступ. В минулому економічна теорія не могла достатньо чітко сформулювати свої передумови. Розвиваючи теорію економісти часто недостатньо досліджували ті основи, на яких вона висувалась. Проте таке дослідження суттєве не тільки для запобігання помилкових суперечок, що виникають при недостатньому знанні вихідних установок теорії, але і для вибору між наборами теоретичних передумов, що конкурують між собою. Лише з розвитком неоінституціоналізму була розроблена теорія трансакційних витрат, що виникають в ході здійснення трансакцій – ринкових ділових угод.

В Україні простежується інтенсивний процес формування ринкових відносин. Найкращому їх розвитку сприяє підприємницька діяльність. Ринкова економіка неможлива без фігури підприємця – знатока своєї справи, вмілого організатора і керівника, здатного йти на ризик. Сукупність підприємств визначає ефективність національної, регіональної і світової економіки в цілому. Процес їх взаємодії супроводжується виникненням